

РЕШЕНИЕ

№ 584

гр. София, 03.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, X КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ,
в публично заседание на 18.11.2022 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Весела Цанкова

**ЧЛЕНОВЕ: Красимира Милачкова
Елеонора Попова**

при участието на секретаря Десислава В Симеонова и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **8976** по описа за **2022** година докладвано от съдия Весела Цанкова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 208 - 228 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по касационна жалба на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ (ГД „ИН“), чрез юрисконсулт Н. Д., срещу съдебно решение №5109/27.07.2022г. по адм.дело № 2368/2022г. на Административен съд – София – град, в частта, в която с него касаторът е осъден на основание чл. 284, ал.1 от ЗИНЗС да заплати на М. В. П., ЕГН [ЕГН] сума в размер на 4000 лева, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди от нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС за периода от 13.09.2019г. до 25.02.2021г. при настаняване в СЦЗ при неблагоприятни битови условия. С допълнително решение №5338/22.08.2022г. по адм.дело № 2368/2022г. е присъдена и законната лихва от 14.03.2022г. до окончателното плащане.

С касационната жалба се иска отмяна на съдебното решение като необосновано и неправилно, поради нарушение на материалния закон. Правят се възражения, че съдът не е съобразил действителната фактическа обстановка, установените по делото обстоятелства и обективната истина. Касаторът счита, че не следва да се кредитират свидетелските показания на Е. Д. М. и Е. Д. П.. Дезинфекция в помещенията на лишените от свобода е извършвана, а на ищеца и свидетелите липсва желание за поддържане на хигиена. Няма подадени оплаквания от М. П., нито искане за преместване в друга група или спално помещение, поради лоши условия на

настаняване. Не се доказват незаконосъобразни действия или бездействия на служителите на ГД „ИН“. Възразява срещу размера на присъденото обезщетение, като счита сумата за завишена и несправедлива. Претендира юрисконсултско възнаграждение, счита, че такова се дължи и при частично уважаване на иска.

Ответникът по касация, чрез адв. Ю., в отговор на касационната жалба прави искане за потвърждаване на обжалваното решение като правилно и законосъобразно. Излага доводи, че предприетите действия от служителите на ГД „ИН“ за дезинсекция и дератизация са били неефективни, въпреки тях в помещенията на затвора в [населено място] е имало множество насекоми и вредители. Поддържането на лична хигиена не може да разреши проблема, доколкото дървениците са в цялата сграда на затвора. Счита, че неимуществените вреди са доказани и то с интензитет, обуславящ обезщетение в размер много над присъдения. Ежедневно лишеният от свобода е живял, спал, хранил се в такава среда, в която само той е убивал над 100 насекоми на ден и това е в продължителен период от време. Не е имал възможността да има необезпокояван нощен сън, бил е подложен на риск от заразяване с всякакви заболявания. Претендира разноски за касационното производство.

Прокурор Д. от СГП дава заключение, че касационната жалба е неоснователна и недоказана, а обжалваното решение е правилно и законосъобразно.

Съдът, като взе предвид становището на страните и извърши проверка на обжалваното решение на посочените касационни основания, съгласно разпоредбата на чл.218, ал. 1 АПК, и след служебна проверка за допустимостта, валидността и съответствието на решението с материалния закон по реда на чл. 218, ал. 2 АПК, намира за установено следното:

Касационната жалба е подадена в срока по чл.211, ал.1 от АПК, от лице с надлежна процесуална легитимация по чл. 210, ал. 1 от АПК, като страна в първоинстанционното производство, за което решението е неблагоприятно в обжалваната част.

Разгледана по същество, касационната жалба е неоснователна.

За да постанови съдебното решение, в частта, предмет на съдебен контрол, първоинстанционният съд е установил, че М. В. П. е пребивавал на територията на СЦЗ, 11 група за времето от 25.04.2019г. до 25.02.2021г., когато е освободен. Въз основа на показанията на свидетелите Е. Д. М. и Е. Д. П. е направен извод, че в 11 група на СЦЗ през процесния период е имало епидемия от дървеници във всички стаи, в които са били настанени лишените от свобода. Д. били навсякъде, в одеяла, шкафове, в стените, на всички места, където има процепи. Цялата стена на помещението била в петна от кръв. М. П. отслабнал, не можел да спи, имал непоносимост към дървениците. Изхвърлял дрехите и чаршафите си, защото целите били в петна от кръв и не можело да се изперат. Дезинфекция се извършвала, но била неефективна. За дезинсекцията и дератизацията са представени договори и протоколи към тях, както и фактури. Приети са писмени доказателства, установяващи наличието на дървеници и неефективната дезинфекция като Заповед № Л- 43/27.02.2020г. на началника на затвора относно овладяване на популацията от дървеници и вредители на територията на Затвора [населено място], протоколи за проверка от РЗИ – С. с констатации за занижена хигиена и наличие на дървеници и хлебарки в СЦЗ.

Въз основа на анализ на относимите доказателства по делото, съдът е направил извод, че е доказано нарушение на чл. 3, ал.2 във вр. ал.1 от ЗИНЗС, изразяващо се в неосигуряване на благоприятни и хигиенични условия при изтърпяване на

наказанието лишаване от свобода. Предприетите действия от служителите на ответника по дезинфекция не са били ефективни и в помещенията, в които е бил настанен М. П. е имало множество дървеници, което му е причинило болки и страдания и невъзможност да спи нощно време. Обсъден е и Годишния доклад на националния превантивен механизъм за 2020г. на О. на Република България, в който се потвърждава, че в местата за лишаване от свобода продължава да е налице дългогодишния проблем с наличието на хлебарки и дървеници, дори там, където е извършван цялостен ремонт. При доказани неимуществени вреди и във връзка с презумпцията на чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС, както и пряка и непосредствена причинно – следствена връзка между нарушението на чл. 3, ал.1 вр. ал. 2 от ЗИНЗС и вредите е прието, че са налице предпоставките на чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС за ангажиране отговорността на ГД“ИН“. Размерът на обезщетението е определен по чл. 52 от ЗЗД, при съобразяване практиката на ЕСПЧ и стандарта на живот в страната. Съдът осъдил Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" да заплати на М. В. П. сума в размер на 4000 лева, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди от нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС за периода от 13.09.2019г. до 25.02.2021г. при настаняване в СИЗ при неблагоприятни битови условия, отхвърлил иска до пълния предявен размер от 80 000 лева.

Решението е валидно, допустимо и правилно.

Настоящият състав приема ,че решението на АССГ в осъдителната му част е постановено при напълно изяснена фактическа обстановка. Фактическите констатации на съда са основани на писмени и гласни доказателства, събрани по приложимия процесуален ред и обсъдени поотделно и в тяхната съвкупност. Не е основателно възражението на касатора, че изводите се основават само на свидетелски показания. Наличието на дървеници и неефективните действия по тяхното отстраняване се доказват и със Заповед № Л- 43/27.02.2020г. на началника на затвора относно овладяване на популацията от дървеници и вредители на територията на Затвора [населено място], протоколите за проверка от РЗИ – С. с констатации за занижена хигиена и наличие на дървеници и хлебарки в СИЗ и Годишния доклад на националния превантивен механизъм за 2020г. на О. на Република България.

При правилно установена фактическа обстановка съдът обоснова е приел, че условията, при които е пребивавал М. П. са такива, които обуславят неблагоприятно въздействие върху него до степен на понасяне на неимуществени вреди, подлежащи на обезщетяване по реда на ЗИНЗС. Съгласно чл. 3, ал. 1 ЗИНЗС осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания на жестоко и нечовешко отношение. Съгласно чл. 3, ал. 2 от същия закон за изтезания, жестоко и нечовешко отношение се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или поражда чувство на страх, незащитеност или малоценност. Разпоредбите на чл. 3 и на чл. 43, ал. 2 и ал.4 ЗИНЗС са законови гаранции за съществуването на нормална битова среда в местата за лишаване от свобода и задържане под стража. Липсата на нормални битови условия е от естество да причини негативни емоции, физически и психически дискомфорт, който е в пряка

причинно-следствена връзка с бездействието на администрацията да осигури на затворника нормални условия за изтърпяване на наказанието. Налице са причинени негативни преживявания, изразяващи се в унижаване на човешкото достойнство, морални и физически страдания вследствие на незаконосъобразни бездействия на администрацията на ГД“ИН“ в нарушение изискванията на чл. 3, ал. 2 ЗИНЗС.

Неоснователно е и оплакването на касатора за необоснованост на съдебния акт. Необосноваността като касационно основание по чл. 209, т. 3, предл. последно от АПК се проявява в погрешно формиране на вътрешното убеждение да съда относно спорните или релевантните за спора факти, поради което се е достигнало до погрешни изводи по съществото на спора, каквото в случая не е налице.

Размерът на присъденото обезщетение съответства на чл. 52 от ЗЗД. Това възражение настоящият състав също намира за неоснователно. Съгласно разпоредбата на чл.52 от ЗЗД, размерът на обезщетението за претърпените неимуществени вреди се определя по справедливост. Понятието „справедливост“ е морално - етична категория и включва съотношението между деянието и възмездието. Установената съдебна практика непротиворечиво приема, че „справедливост“ не е абстрактно понятие, а се извежда от преценката на конкретните обстоятелства, които носят обективни характеристики, за да се намери паричният еквивалент на необходимото и дължимо обезщетение. Следователно размерът на обезщетението като паричен еквивалент на причинените неимуществени вреди следва да бъде определен при съобразяване характера, вида, изражението и времетраенето на претърпените вредни последици, ценността на засегнатите нематериалните блага и интереси и при отчитане икономическия стандарт в страната към момента на увреждането, така, че обезщетението да не бъде средство за неправомерно обогатяване. Ето защо спазването на принципа на справедливостта, като законово въведен критерий за определяне паричния еквивалент на моралните вреди, изисква размерът на обезщетението за претърпени неимуществени вреди да бъде определен от съда с оглед на всички установени по делото факти и обстоятелства, касаещи начина, по който незаконосъобразната административна дейност се е отразила на увреденото лице. Следва да бъде съобразено и пилотното Решение на ЕСПЧ от 27.01.2015г. по делото "Н. и други срещу България", съгласно което при определянето на паричната компенсация, като форма на обезщетение за претърпени неимуществени вреди, могат да служат принципите, изложени от ЕСПЧ в пилотното решение, а именно фундаменталния характер на правото на всяко лице да не бъде подлагано на нечовешко или унижително отношение, от една страна, а от друга времето, през което лишеният от свобода е бил поставен в условия на нечовешко и унижително отношение по смисъла на чл.3 от ЕКПЧОС, като най-важния фактор за оценка на претърпените вреди. Касационният състав на съда намира, че решаващият съд, изхождайки от конкретно събраните в хода на процеса доказателства, правилно е изтъквал както разпоредбите на закона, така и практиката на ЕСПЧ за характера на увреждането, степента на причинените страдания и техния интензитет, както и вредните последици, обичайни за лицата, поставени в такива условия. Отчитайки обстоятелствата, съставляващи проявления на нарушението на чл. 3, ал. 1 във вр. с ал. 2 от ЗИНЗС; периодите, през които ищецът е бил поставен в условия унижаващи човешкото достойнство; предвид характера и интензитета на породените страдания и негативни преживявания, първоинстанционният съд обосновава и правилно е определил обезщетението за претърпени неимуществени вреди като такова в размер на 4000лв.

общо за период от 530 дни. Според настоящият съдебен състав обезщетение в тези размери е достатъчно, за да обезщети вредите, произтичащи от нарушение на забраната за поставяне в лоши условия за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ по смисъла на чл.3 от ЗИНЗС, като се съобрази конкретиката на разглеждания случай.

Неоснователни са касационните възражения на ГД“ИН“ относно присъждане на юрисконсултско възнаграждение.С текста на нормите на чл. 286, ал. 2 и ал. 3 от ЗИНЗС е направено разграничение между разноски по делото, държавна такса и адвокатско възнаграждение. Законодателят е изключил възможността в полза на ответника в производството по чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС да бъдат присъдени суми за възнаграждение за юрисконсулт или адвокат. Предвид което, съдът правилно е възприел въведения специален ред за дължимост на разноски и неприложимостта на общите разпоредби, визирани в ГПК и АПК, при частично уважаване на иска.

Предвид изложените съображения, настоящият съдебен състав приема, че решението е правилно и обосновано, не са налице касационни основания по чл. 209, т. 3 от АПК, поради което следва да бъде оставено в сила.

При този изход на правния спор на ответника по касация се дължи адвокатско възнаграждение за касационната инстанция по договор по чл. 38, ал.1, т.2 от Закона за адвокатурата, определено в минимален размер от 700 лева.

Водим от горното, Административен съд – София-град, X тричленен състав,

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА съдебно решение №5109/27.07.2022г. по адм.дело №2368/2022г. на Административен съд – София – град в обжалваната част.

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ да заплати на М. В. П., ЕГН [ЕГН] сума в размер на 700 лева, представляваща адвокатско възнаграждение.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: